

امینه تاج‌آبادی، دو مدرک کارشناسی حقوق و آموزش ابتدایی و مدرک کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی از دانشگاه آزاد اسلامی دارد. وی با یازده سال سابقه آموزشی در پایه‌های اول و پنجم ابتدایی در سال ۱۳۹۸ وارد مجموعه جوادالائمه شد و اکنون معلم پایه پنجم این مجتمع است.

به نظر من انسان هر قدر هم تحصیلات بالایی داشته باشد، اما مهارت‌هایی مثل اعتماد به نفس، احترام به خود و دیگران، عزت نفس، مدیریت احساسات و... را در خود تقویت نکرده باشد، نه خودش از زندگی بهره‌ای می‌برد و نه دیگران از وجودش بهره‌ای خواهند برد. تازه معلم کلاس پنجم شده بودم. دوست داشتم کلاس را با بهترین شیوه مدیریت کنم. احساس می‌کردم اگر دانش‌آموزانم خوش رفتار و قانونمند باشند، من بهتر و راحت‌تر می‌توانم به آن‌ها آموزش دهم. قوانین کلاس را خیلی تروتمیز چاپ و روی دیوار کلاس نصب کرده بودم. انتظار داشتم دانش‌آموزانم آن‌ها را رعایت کنند؛ اما متأسفانه چندان هم موفق نبودم و اوضاع آن‌گونه که می‌خواستیم، پیش نمی‌رفت. برای حل مشکلاتی که در کلاس ایجاد می‌شد، گاهی مجبور می‌شدم دانش‌آموزی را به دفتر مدیر یا مشاور ارجاع دهم و از آن‌ها کمک بگیرم. تا اینکه به اهمیت نقش «نشست‌های کلاسی» در حل مسائل و مشکلات کلاس پی بردم. در این میان، دانستم که کودکان برای رشد توانایی‌های خود به محیطی امن نیاز دارند تا بتوانند بدون قضاوت دیگران در حل مسائل شرکت کنند. کودکان برای شنیدن حرف‌های یکدیگر مشتاق‌ترند تا شنیدن حرف بزرگ‌ترها.

برای برگزاری نشست کلاسی من و شاگردانم دایره‌وار نشستیم تا هر کس بتواند دیگری را به راحتی ببیند. شروع کار گروهی با بیان نکته‌ای مثبت اهمیت دارد. از این رو، از بچه‌ها خواستم ابتدا جمله‌ای زیبا به یکدیگر بگویند. با این کار عزت نفس آن‌ها واقعاً تقویت می‌شود. معمولاً بچه‌ها به تشکر کردن هم عادت ندارند؛ اما بسیاری از آن‌ها با انجام این کار احساس خوبی به خودشان پیدا می‌کنند؛ پس از آن‌ها خواستم به ترتیب از یکدیگر با بیان دلیل تشکر کنند. در بعضی موارد هم اگر دانش‌آموزی احساس می‌کرد دوست دارد از او تشکر شود، با بیان این جمله که «امروز دوست دارم از من تشکر شود.» از هم‌کلاسی‌هایش می‌خواست که داوطلبانه از او قدردانی کنند؛ مثلاً بهار از سارا تشکر می‌کرد؛ چون در حل مسائل ریاضی به او کمک کرده بود.

در این نشست‌ها، بعد از انجام این کارها، خود بچه‌ها مشکلات و چالش‌های کلاسی را مطرح می‌کردند. با رأی خود بچه‌ها یکی از آن چالش‌ها برای بررسی در اولویت قرار می‌گرفت.

دانش‌آموزان تویی را دست به دست می‌چرخاندند و فقط زمانی که توپ در دستشان بود، اجازه صحبت کردن داشتند. آن‌ها برای حل مسئله فکر می‌کردند. سپس با رعایت نوبت و احترام راه حل مفیدی را ارائه می‌دادند. در آخر، راه‌حلی که با رأی‌گیری به تأیید جمع می‌رسید به مدت دو هفته در کلاس اجرا می‌شد تا بعداً نتیجه آن بررسی شود. نشست‌های کلاسی طی چند ماه مشکلات انضباطی کلاس را به نحو چشمگیری کاهش داد.

ما کافی هستیم

تجربه‌ای از اجرای طرح نشست کلاسی

■ امینه تاج‌آبادی

معلم پایه پنجم دخترانه ناحیه یک

جالب آن بود که

دانش‌آموزانم دریافتند برای

حل بسیاری از مشکلات نیاز به مداخله مدیر و

مشاور نیست و آن‌ها می‌توانند محترمانه مسائل را بین خودشان مطرح کنند و راهکارهایی بدهند که به نفع کل کلاس باشد. آن‌ها همچنین یاد گرفتند چگونه احساسات یکدیگر را درک کنند و به هم احترام بگذارند. مهارت‌هایی مثل گوش دادن، همکاری، مسئولیت‌پذیری و قضاوت درست در آن‌ها تقویت شد. بچه‌ها تمرین کردند به این سوالات با تفکر منطقی پاسخ دهند: چه اتفاقی افتاده است؟ چه چیزی باعث این اتفاق شده است؟ چه احساسی در آن‌ها وجود دارد؟ برای حل مشکل چه می‌توان کرد؟

نشست کلاسی در واقع کاری گروهی بود که دانش‌آموزانم را برای زندگی آماده می‌کرد و چه چیزی مهم‌تر از مهارت حل مسائل زندگی! وقتی بچه‌ها همه با هم و با مشارکت هم در محیطی امن برای حل چالش‌ها نظر می‌دادند، انگیزه‌ای قوی پیدا می‌کردند تا پای تصمیماتی که خودشان گرفته‌اند، بایستند. در نتیجه، تنبیه و پیامدهای نامطلوب آن از بین رفت؛ چرا که رفتار شاگردانم دیگر از راه تنبیه کنترل نمی‌شد، بلکه قوانین و مقرراتی که خودشان وضع کرده بودند، آن‌ها را هدایت می‌کرد. نشست کلاسی نظم و ثبات به وجود آورد؛ زیرا دانش‌آموزانم می‌توانستند روی برنامه‌ای که خودشان تنظیم کرده بودند، تمرکز کنند و دیگر لازم نبود من آن را دیکته کنم.

ما معلمان باید بدانیم برای دانش‌آموز بسیار لذت بخش‌تر است که این‌گونه بشنود: «چه کسی می‌تواند بگوید کار بعدی ما چیست؟» تا اینکه به آن‌ها گفته شود: «خب، حالا باید این کار را انجام دهیم.»

اگر به دانش‌آموز بگوییم چه کاری باید انجام دهد، تمایل به سرپیچی پیدا می‌کند؛ ولی وقتی بی‌سرمه چه کاری لازم است انجام شود، شادمانه همکاری می‌کند. معلمان باید بدانند با برگزاری نشست کلاسی به بسیاری از دغدغه‌های آن‌ها پاسخ مناسب داده خواهد شد. یک نشست کلاسی خوب دانش‌آموزان را در امر آموزش مشارکت می‌دهد و در ضمن، بسیاری از مسائل دانش‌آموزان چالش‌برانگیز و مشکل‌دار را نیز حل می‌کند.

از این بابت خدا را شاکرم و به خود می‌بالم؛ زیرا به واسطه اجرای این طرح در کلاس این روزها تسلط بیشتری برای اداره کلاس دارم. مشکلات دانش‌آموزانم را با کمک خودشان حل می‌کنم. من و دانش‌آموزانم آموختیم ما برای کمک به یکدیگر کافی هستیم و نیاز نیست این کار را به گردن دیگران بیندازیم. ■